

NVAO NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING
HBO-MASTER
DUURZAAMHEIDSTRANSITIES JOINT
DEGREE

Avans Hogeschool & Fontys Hogeschool

BEKNOPT ADVIESRAPPORT
3 september 2025

1 Kwaliteitstoets

De toets nieuwe opleiding is een kwaliteitstoets. Een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een *plan*beoordeling. Een panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen 'peers' vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. De inhoud van de opleiding, de toetsing en de studeerbaarheid komen expliciet aan de orde.

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) baseert haar accreditatiebesluit op het advies van het panel. Dit besluit kan positief, positief onder voorwaarden of negatief uitvallen. Als het besluit positief of positief onder voorwaarden is, kan de nieuwe opleiding starten. De instelling krijgt dan het recht om wettelijk erkende diploma's uit te reiken aan studenten die de opleiding succesvol afronden.

Dit beknopte adviesrapport bevat de belangrijkste uitkomsten van de toetsing door het panel. Een volledig adviesrapport met de bevindingen en overwegingen van het panel is ook beschikbaar. Op basis van het volledige rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. De NVAO publiceert beide rapporten op haar website.¹

Meer informatie over werkwijze van de NVAO en de TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

2 Panel

Samenstelling

1. Dr. Frank van Rijnsoever (voorzitter), Universitair hoofddocent op het gebied van innovatie, ondernemerschap en duurzaamheid;
2. Henriëtte Graveland, strategisch adviseur Waterschap De Dommel;
3. Dr. Frank de Feijter MSc, senior onderzoeker/hoofddocent circulaire economie bij de HAN University of Applied Sciences;
4. Alexander Sassen (van Elsloo), Mede-oprichter Conifer Advisory Services en docent aan de Hotelschool the Hague
5. Anina Jonker (student-lid), masteropleiding WO Climate Studies aan Wageningen University.

Ondersteuning

- Jeroen van der Spek, secretaris
- Reina Louw, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator

Locatiebezoek

Breda, 1 juli 2025

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van hbo-master Duurzaamheidstransities van Avans Hogeschool en Fontys Hogeschool (joint programme). De opleiding wordt gekenmerkt door een sterke verbinding tussen opleiding, onderzoek en werkveld. De hbo-master Duurzaamheidstransities wordt aangeboden op locaties in Breda (Avans) en Eindhoven (Fontys) en heeft een studielast van 60 EC.

De master Duurzaamheidstransities (MaDT) leidt studenten op tot professionals die duurzame oplossingen kunnen ontwikkelen voor verandervraagstukken. De opleiding gaat daarbij uit van een transdisciplinaire aanpak: de studenten leren hoe ze professionals uit verschillende disciplines kunnen samenbrengen, en verschillende gezichtspunten kunnen integreren in een oplossingsmodel.

De opleiding is samen met het werkveld vormgegeven. Mede op verzoek van het werkveld heeft de opleiding gekozen voor een generalistische insteek. Studenten krijgen tijdens de opleiding de nodige specialistische kennis op het gebied van duurzaamheid aangereikt, maar richten zich vooral op de *proceskant* van transitie: het creëren van draagvlak en het uitdenken van oplossingsrichtingen.

Het programma van de masteropleiding bestaat uit twee modules van 30 EC. In de eerste module volgen de studenten lessen transitiekunde en leren ze hoe ze vanuit een sociaal, economisch, ecologisch en technologisch perspectief naar duurzaamheidsvraagstukken kunnen kijken. In de tweede module leren studenten hoe ze regie moeten nemen in transitieprocessen. De studenten leren om initiatief en leiding te nemen bij het uitvoeren van opdrachten en werken samen met partners uit werkveld en onderzoek aan concrete adviezen.

Het panel is van mening dat de opleiding een interessant, veelomvattend en ambitieus programma heeft gerealiseerd, maar merkt wel op dat het programma uitdagend is voor een eenjarige master. Het panel geeft de opleiding dan ook als aanbeveling om goed te blijven monitoren of het programma voldoende studeerbaar is.

In het onderwijs is een belangrijke rol weggelegd voor zogeheten leergemeenschappen. In deze gemeenschappen werken studenten in kleine groepjes, samen met werkveldpartners, lectoren en docent-onderzoekers aan authentieke beroepsopdrachten. Het panel is enthousiast over de potentie van deze leergemeenschappen. De leergemeenschappen vormen een stimulerende leeromgeving, waarin studenten worden uitgedaagd om met professionals uit verschillende disciplines samen te werken en verschillende standpunten in een oplossing te integreren.

Het panel heeft kennis gemaakt met een enthousiast en betrokken docententeam, dat de studenten vanuit verschillende rollen ondersteunt. In de coaching is een sleutelrol weggelegd voor de docent-coach. De docent-coach ondersteunt studenten bij het plannen, uitvoeren en evalueren van projecten. Het panel is positief over de intensieve begeleiding, maar merkt op dat de begeleiding veel tijd en aandacht van de docenten vraagt. Het panel adviseert het management om goed te blijven monitoren of de docenten hiervoor voldoende uren beschikbaar hebben.

De opleiding ziet toetsing als een belangrijke stimulans van het leerproces. Om dit mogelijk te maken, besteedt de MaDT veel aandacht aan het geven en ontvangen van feedback. Studenten houden tijdens de opleiding een portfolio bij waarin ze beroepsopdrachten verzamelen, en waarin ze reflecteren op hun leerontwikkeling. Door de voortdurende nadruk op feedback weten de studenten continu waar ze in hun leerproces staan en kunnen ze geleidelijk naar hun eindbeoordeling toewerken.

Beide modules worden afgerond met een beoordeling van het portfolio en een portfolio-assessment in de vorm van een criteriumgericht interview. Tijdens dit interview toetst de opleiding vaardigheden zoals het overtuigen van stakeholders, leiderschap en regie voeren en het vermogen om samen met andere belanghebbenden aan oplossingsrichtingen te werken.

Samenvattend is het panel van mening dat de opleiding een interessant programma heeft gerealiseerd, waarin aandacht is voor het eigen leerproces, het groepsproces en werkopdrachten. De opleiding is in nauwe samenspraak met het werkveld vormgegeven en voorziet in een duidelijke behoefte. De opdrachten hebben een duidelijk praktijkgericht karakter en stimuleren studenten om over de grenzen van traditionele vakgebieden en persoonlijke waarden heen te kijken. Door de samenwerking in een joint programme profiteert de MaDT van de kennis en ervaring die beide hogescholen op het gebied van duurzaamheid en innovatie hebben opgebouwd en heeft de opleiding toegang tot een breed netwerk van werkveldpartners.

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Werkveld – De opleiding wordt mede gedragen door een gedreven werkveldcommissie met ambitie en visie.
2. Leergemeenschappen – De leergemeenschappen vormen een stimulerende leeromgeving waarin opleiding, werkveld en lectoraten bij elkaar komen.
3. Formatieve assessments – De nadruk op formatieve assessments zorgt ervoor dat studenten tussentijds goed inzicht hebben in hun leerproces .
4. Docententeam – De opleiding wordt verzorgd door een team van betrokken en ervaren docenten, docent-onderzoekers en lectoren.
5. Integrale benadering – De keuze voor studie-eenheden van 30-EC helpt studenten bij het ontwikkelen van een integrale benadering, waarbij ze alle onderdelen in samenhang leren bezien.
6. Krachtige samenwerking – De Fontys-Avans combinatie presenteert zich zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau als een hecht en daadkrachtig team.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Profilering op transities – Leg in de communicatie over de opleiding en de doorontwikkeling van het programma duidelijker de nadruk op transities.
2. Studielast – Blijf de studielast van het programma goed monitoren en borg daarbij ook dat de omvang van de praktijkopdrachten duidelijk begrensd is.
3. Rol van de overheid – Maak de rol van de overheid in de transitieprocessen beter zichtbaar. Neem ook in overweging om de overheid een plaats te geven in de werkveldraad.
4. Scholingsaanbod – Breng goed in kaart of het scholingsaanbod docenten voldoende ondersteunt, met name als het gaat om het geven van feedback en het stimuleren van feedbackgeletterdheid bij studenten.
5. Samenwerkingsovereenkomst – Leg de afspraken met werkveldpartners met betrekking tot het duurzaamheidsproject duidelijk vast in een samenwerkingsovereenkomst, zodat student en werkveld weten wat er van hen wordt verwacht.
6. Studeerbaarheid – Ontwikkel helder beleid voor studenten die gedurende de eerste module tijdelijk door overmacht uitvallen, zodat zij zonder veel vertraging naar de tweede module kunnen doorstromen.

6 Hoe gaat het verder?

De NVAO neemt een accreditatiebesluit nieuwe opleiding op basis van het volledige adviesrapport van het panel. Dit besluit heeft een geldigheidsduur van zes jaar. Voor een accreditatiebesluit onder voorwaarden gelden andere bepalingen. Na accreditatie valt de nieuwe opleiding onder de gewone accreditatieprocedure voor bestaande opleidingen. De NVAO publiceert het besluit samen met het volledige rapport en deze beknopte versie ervan op haar website.²

Het interne kwaliteitszorgsysteem van de universiteit of hogeschool voorziet in passende vervolgacties die verzekeren dat de instelling de eigen visie op goed onderwijs realiseert. Een belangrijke bijdrage leveren de onderwijsvisitaties van opleidingen en diverse tussentijdse 'peer reviews'. Bij de volgende visitatie zal de opleiding terugkoppelen over wat zij met de aanbevelingen van het panel heeft gedaan. Deze verbeteracties krijgen ook een plek in het volgende adviesrapport. Meer informatie daarover op de website van de instelling.³

² <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

³ <https://www.avans.nl>

<https://www.fontys.nl>

7 Summary

The outcome of the initial accreditation of the hbo-master Duurzaamheidstransities at Avans Hogeschool and Fontys Hogeschool (joint programme) is positive. The Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO) organised a peer review and convened a panel of experts visiting the institution in Breda on 1 July.

The Master's program in Sustainability Transitions (MaDT) trains students to become professionals who can develop sustainable solutions to issues of change. The program is based on a transdisciplinary approach: students learn to bring together professionals from different disciplines and to integrate different perspectives into a solution model.

The program has been designed in close consultation with the professional field and consists of two modules of 30 EC. In the first module, students focus on transition skills and learn to approach sustainability issues from a social, economic, ecological, and technological perspective. In the second module, students learn how to take control of transition processes and work with partners from the professional field and research to develop concrete advices. The panel believes that the programme team has created an interesting, comprehensive, and ambitious curriculum, but notes that the program is challenging for a one-year master's degree. The panel therefore advises the programme team to continue to monitor whether the program is sufficiently studyable.

Learning communities play an important role in education. In these communities, students work in small groups, together with partners from the professional field, lecturers, and teacher-researchers, on authentic professional assignments. The panel believes that learning communities provide a stimulating learning environment in which students are challenged to collaborate with professionals from different disciplines and to integrate different points of view into a solution.

The programme considers assessment to be an important stimulus for the learning process. To make this possible, MaDT pays a lot of attention to giving and receiving feedback. The constant emphasis on feedback ensures that students are always aware of their progress in the learning process, so they can gradually work towards their final assessment. In summary, the panel believes that the programme team has created an interesting curriculum that focuses on the individual learning process, the group process, and work assignments. The assignments are clearly practice-oriented and encourage students to look beyond the boundaries of traditional disciplines and personal values. Through collaboration in a joint program, the MaDT benefits from the knowledge and experience that both universities of applied sciences have built up in the field of sustainability and innovation. Thanks to this collaboration, the program also has access to a broad network of partners in the professional field.

Further information about NVAO and the quality assurance system in the Netherlands can be found on www.nvao.net. For more information on Avans Hogeschool and Fontys Hogeschool see the university's website.⁴

⁴ <https://www.avans.nl/international>
<https://www.fontys.nl/en/Home.htm>

